

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu**

Poznań, dnia 02 lipca 2009 r.

**Pan
Sławomir Jakubowski
p.o. Naczelnika Urzędu Skarbowego
w Gnieźnie**

LPO-410-20-02/2009
P/09/139

Na podstawie *art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹*, zwanej dalej „*ustawą o NIK*”, Najwyższa Izba Kontroli – Delegatura w Poznaniu skontrolowała Urząd Skarbowy w Gnieźnie, zwany dalej „*Urzędem*”, w zakresie egzekwowania obowiązków podatkowych od podmiotów prowadzących handel internetowy w latach 2007 – 2009 (do końca II kwartału).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 23 czerwca 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie *art. 60 ustawy o NIK*, przekazuje Panu Naczelnikowi niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia stan przygotowania *Urzędu* do egzekwowania obowiązków podatkowych od podmiotów prowadzących handel internetowy.

1. W *Urzędzie* nie prowadzono czynności mających na celu pozyskanie własnych informacji o skali handlu internetowego prowadzonego przez podatników z terenu właściwości *Urzędu*. Nie prowadzono również analiz obszarów ryzyka występowania nieprawidłowości w handlu realizowanym za pośrednictwem Internetu (w *Urzędzie* nie wyznaczono osób odpowiedzialnych za prowadzenie analiz w przedmiotowym zakresie). Liczba kontroli

¹ (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.)

podmiotów prowadzących handel przez internet była znikoma (5 na 565). Pracownicy *Urzędu* nie posiadali wiedzy na temat wielkości niezarejestrowanej działalności gospodarczej oraz nieewidencjonowanych zdarzeń gospodarczych podlegających opodatkowaniu w kontrolowanym obszarze. Podkreślić jednak należy to, że obszar działalności gospodarczej obejmujący handel internetowy został zdefiniowany dla urzędów skarbowych przez Ministra Finansów dopiero w 2009 r. Z ustaleń kontroli NIK wynika, że *Urząd* został o tym poinformowany za pośrednictwem Dyrektora Izby Skarbowej w Poznaniu pismem z dnia 7 kwietnia 2009 r. zawierającym dokument pn. „*Zadania dla Dyrektorów Izb Skarbowych i Naczelników Urzędów Skarbowych w zakresie polityki finansowej państwa w 2009 r. oraz wytycznych do ich realizacji*”. Ustalenia kontroli NIK wykazały, że podjęte przez *Urząd* działania organizacyjne mające na celu realizację zadań stanowiących przedmiot kontroli NIK polegały jedynie na zamieszczeniu na stronie internetowej oraz na tablicach ogłoszeń *Urzędu* komunikatów o obowiązkach podatkowych wynikających z faktu prowadzenia przez podatników handlu internetowego, a także na wprowadzeniu dopiero w trakcie kontroli NIK tj. od dnia 25 maja 2009 r., dla każdego kontrolowanego przez *Urząd* podatnika, formularza zawierającego pytania o wykorzystaniu w działalności forum internetowego.

2. NIK zwraca uwagę na niski stopień przygotowania pracowników *Urzędu* do prowadzenia kontroli podatkowych oraz postępowań podatkowych wobec podmiotów prowadzących działalność gospodarczą za pośrednictwem internetu oraz stan przygotowania *Urzędu* do przeciwdziałania występującej w tym obszarze tzw. „szarej strefy”. W ocenie NIK, istotny wpływ na tę sytuację miała niewielka liczba szkoleń dotyczących handlu internetowego. Do czasu zakończenia kontroli NIK, udział w szkoleniach zewnętrznych wzięło czterech spośród 14 pracowników Działu Kontroli Podatkowej. Ponadto, zostało przeprowadzone jedno szkolenie wewnętrzne dla pracowników *Urzędu*.

Urząd nie prowadził analiz i monitorowania handlu internetowego z wykorzystaniem narzędzi informatycznych. Ustalenia kontroli NIK wykazały, że w najbliższym czasie Ministerstwo Finansów rozważa zakupienie dla organów podatkowych oprogramowania *Allekontrola* przydatnego w szczególności do planowania oraz do analiz działalności i aktywności podmiotów prowadzących działalność gospodarczą za pomocą internetu.

Zastrzeżenia NIK dotyczą również nieopracowania w *Urzędzie* wewnętrznych metod postępowania dotyczących kontroli handlu internetowego. W ocenie NIK, stworzenie systemu

kontroli podatkowej handlu internetowego oraz wypracowanie wewnętrznych uregulowań w tym zakresie, w istotny sposób mogłoby przyczynić się do poprawy efektywności przeciwdziałania nieprawidłowościom występującym w handlu internetowym.

Powyższe ustalenia świadczą o niewystarczającej adekwatności prowadzonych przez kierownictwo *Urzędu* działań w stosunku do rozwoju możliwości technicznych w zakresie prowadzenia przez podatników aktywności gospodarczej. Rosnąca skala zjawiska handlu prowadzonego za pośrednictwem internetu powinna w ocenie NIK, wywołać większe zainteresowanie organu podatkowego tym obszarem rynku oraz spowodować wypracowanie odpowiednich metod kontroli tego zjawiska.

3. NIK zwraca uwagę na to, że żadna z kontroli w zakresie handlu internetowego nie została podjęta z własnej inicjatywy *Urzędu*. W latach 2007 – 2009 (do II kwartału), na podstawie dwóch informacji otrzymanych z zewnątrz zostało przeprowadzonych przez *Urząd* pięć kontroli podatkowych w zakresie związanym z handlem internetowym, w tym cztery (u jednego podatnika) w 2007 r., a jedna – w 2009 r. Udział tych postępowań kontrolnych stanowił zaledwie 0,9 % kontroli ogółem przeprowadzonych przez *Urząd* w okresie objętym kontrolą NIK. *Urząd* przeprowadził ponadto 10 kontroli u czterech podatników na zlecenie Delegatury NIK w Kielcach.

W wyniku informacji zewnętrznej z dnia 2 kwietnia 2007 r. *Urząd* przeprowadził kontrolę podatnika dokonującego transakcji internetowych. W sprawie tej zwrócono się do właściciela portalu aukcyjnego o udzielenie informacji o podatniku. Jednak z uwagi na problemy z pozyskaniem danych, *Urząd* zaniechał działań w celu wyegzekwowania przedmiotowej informacji. Zaniechanie to w trakcie kontroli NIK tłumaczone było niewspółmiernością nakładów do ewentualnych efektów kontroli oraz „zasadą wzajemnego zaufania podatnika do organu podatkowego i odwrotnie”. W ocenie NIK takie uzasadnienie nie może być uznane za przekonujące, zaś okoliczności sprawy świadczą o braku determinacji organów podatkowych z korzystania odpowiednich narzędzi prawnych i technicznych, niezbędnych do prowadzenia tego typu kontroli. Osłabia to również prewencyjny charakter kontroli.

4. NIK negatywnie ocenia brak zdecydowanych działań w celu zapewnienia współpracy pomiędzy *Urzędem* a organami podatkowymi i celnymi w zakresie objęcia kontrolą systemową handlu internetowego. W okresie objętym kontrolą NIK zostało zawarte porozumienie dotyczące współpracy między tymi organami, jednakże ustalenia kontroli NIK wykazały, że w obszarze

handlu internetowego współpraca ograniczyła się na kierowaniu wniosków do I Wielkopolskiego Urzędu Skarbowego w Poznaniu o przeprowadzenie czynności sprawdzających u właściciela portalu internetowego, dotyczących pięciu podatników kontrolowanych przez *Urząd* w 2009 r. NIK zwraca uwagę również na to, że po otrzymaniu w dniu 15 maja 2009 r. z I Wielkopolskiego Urzędu Skarbowego stosownych informacji, do dnia zakończenia kontroli NIK w *Urzędzie* nie dokonano ich analizy.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. *Podjęcie działań organizacyjnych w celu stworzenia w Urzędzie systemu kontroli podatkowej handlu internetowego.*
2. *Zapewnienie prowadzenia bieżących analiz umożliwiających określenie skali handlu internetowego w celu określenia liczby kontroli podmiotów prowadzących handel internetowy.*
3. *Zintensyfikowanie działań w celu podjęcia efektywnej współpracy z organami podatkowymi i celnymi w zakresie stanowiącym przedmiot kontroli.*
4. *Zapewnienie prowadzenia, bez zbędnej zwłoki, działań po kontrolach związanych z handlem internetowym.*

Najwyższa Izba Kontroli – Delegatura w Poznaniu, na podstawie *art. 62 ust. 1 ustawy o NIK*, oczekuje przedstawienia przez Pana Naczelnika, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub o przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią *art. 61 ust. 1 ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Poznaniu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z *art. 62 ust. 2 ustawy o NIK*, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.